

Wieści z lasu

Gostynia życie **gostynska.pl**

DODATEK SPECJALNY NADLEŚNICTWA PIASKI

NR 39 (449) 27 WRZEŚNIA 2016 R.

NADLEŚNICTWO PIASKI - ul. Drżęcowska 1 63-820 Piaski, tel. 65 573 90 80

www.piaski.poznan.lasy.gov.pl piaski@poznan.lasy.gov.pl

RYKOWISKO

foto: A. Poświatowski

Koniec lata to okres bardzo niezwykłych, dynamicznych zmian w otaczającej nas przyrodzie. Liście drzew zaczynają zmieniać kolory, pojawiają się grzyby, tabuny gęsi i żurawi ciągną na południe. W tym też okresie rozpoczyna się trwające około miesiąca rykowisko, czyli okres godowy jeleni.

Pierwsze porykiwania rozpoczynają młode byki – organici. Porykują rzadko szukając łań. Rykowisko przybiera na sile w trakcie występowania przymrozków, gdy las pokrywa się szronem. Wtedy to w leśnych ostępach rzadko odwiedzanych przez ludzi, śródleśnych łąkach, terenach bagiennych, powierzchniach zrębowych można spotkać jelenie.

W miejscach tych najmocniejszy byk zwany stadnym, przewodzi chmarze nawet kilkunastu łań, a swoim potężnym głosem oznajmia rywalom, że to

on tu jest panem. Jeśli próbujący „uwieść” którąś z łań śmiarkowiec tzw. chłysty, kibice zbliżą się zbyt blisko dochodzi do walk. Łanie wydają się nie być zainteresowane tymi walkami i hałasami. Skubią trawę i gałązki drzew i krzewów, których najsmakowitsze to te skąpane ostatnimi promieniami słońca.

Rykwisko, w zależności od warunków atmosferycznych kończy się w połowie października, ale to nie koniec leśnych amorfów, bo do godów – bekwiska przystępują w tym czasie daniela.

Artur Poświatowski

Drodzy Czytelnicy,

Idzie jesień. I to nie tylko kalendarzowa, bo odczuliśmy już pierwsze poranne chłody. Dni stają się krótsze a czasu na spacerzy na łonie natury mniej. Tymczasem wraz z nadejściem jesieni las odświeża swoje niecodzienne oblicze i uroki. Od przebarwionych liści i mieniących w słońcu owoców zrobiło się kolorowo. Ranki i wieczory ubogającą płożącą się mgły i mieniące się wśród drzew promienie słońca. Gdzieś tam można jeszcze dosłyszeć porykiwanie jelenia, związane z dobiegającym ku końcowi rykowiskiem. A tuż, gdy tylko umilkną jelenie byki, beczemien dadzą o sobie znać daniela. Zbliża się ich czas - bekwisko, okres równie emocjonujących godów jak u jeleni. Kiedy my znajdujemy spokój w domowym zaciszu po całym dniu codziennych zmagania, las ożywa. To jak głosy zza świata, spoza ziemskiej prze-

strzeni. Las staje się tajemniczy i majestatyczny. W tym jesiennym okresie dostarcza niecodziennych wrażeń. Jest wyjątkowy więc korzystajmy z niego jak najwięcej. Każdy z nas znajdzie w nim coś dla siebie. Jedni kojący spokój i śpiew ptaków, inni aktywny wypoczynek, miejsce do biegania i spacerów. Myśliwi miejsce do polowań a sympatycy fotografii piękne jesiennie pejzaże. Tartacznicy drewno użytkowe a miejscowa ludność opał. Zwoleńnikom kulinariów i plodów runa leśnego słaki wędrownie wyznaczają w tym czasie krzewy jarzębów, czeremch, róż, dereniów i tarnin. Chwilowo brakuje tylko grzybów. Na nie musimy jeszcze poczekać bo kilkutygodniowa susza wstrzymała rozwój grzybni. Trzeba być jednak cierpliwym. Taka jest natura i tak niech pozostanie...

Ireneusz Niemiec
Nadleśniczy Nadleśnictwa Piaski

Serdecznie zapraszamy Państwa do zapoznania się z ofertą edukacyjną przygotowaną przez Nadleśnictwo Piaski

foto: P. Bayer

Cyklicznie będziemy przybliżać Państwu obiekty edukacyjne znajdujące się na terenie naszego nadleśnictwa. W dzisiejszych wieściach zaprezentujemy Izbę leśną. W „Izbie leśnej” zgromadzono szereg pomocy naukowych tj. gablot z owadami, wydumskami ptasich jaj, pędami drzew i krzewów oraz plansz przy pomocy których najmłodszy goście „Izby leśnej” mogą zaznajomić się z tak złożonym organizmem, jakim jest las i procesy w nim zachodzące. Gośćmi Izby w większości są dzieci szkół podstawowych i gimnazjalnych, tematyka za-

jęć prowadzonych w izbie jest tak ułożona, żeby każde dziecko z zainteresowaniem uczestniczyło w prowadzonych lekcjach. W części poświęconej łowiectwu można zapoznać się z gatunkami zwierząt występującymi na terenie nadleśnictwa Piaski oraz z odgłosami lasu.

Dla Państwa wygody stworzyliśmy formularz zgłoszenia do zajęć, dzięki któremu w prosty sposób zaplanujemy spotkanie. Wypełniony formularz można wysłać do biura nadleśnictwa pocztą tradycyjną, elektroniczną lub dostarczyć osobiście.

Izba jest dostępna dla każdego w czasie pracy nadleśnictwa, wystarczy się telefonicznie umówić z dziennym wyprzedzeniem (Jerzy Różański St. ds. edukacji leśnej tel. +48 65 5739095; kom 605/659-505 jerzy.rozanski@poznan.lasy.gov.pl).

Praca leśnika

- czym zajmują się leśnicy na co dzień?

Praca w lesie wymaga wielu predyspozycji, przede wszystkim umiejętności pracy w terenie w różnych warunkach pogodowych, od skrajnych upałów przez ulewne deszcze aż po siarczyste mrozy. Obcowanie z komarami, kleszczami oraz wszelkimi innymi „mieszkańcami lasu” jest codziennością i tak zwanym „chlebem powszednim”. Konieczność pieszego poruszania się po lesie, częstokroć po kilka kilometrów dziennie, jest na pewno możliwością obcowania z naturą, ale wymaga nie lada kondycji. Leśnicy mają nienormowany czas pracy tzn. w razie konieczności w nocy, w niedzielę czy inne święto pełnią swoje obowiązki w trosce o nasze wspólne dobro, jakim jest las.

Leśnicy prowadząc gospodarkę leśną kierują się trzema podstawowymi funkcjami lasu:

- ▶ **funkcje ochronne** - las kształtuje klimat globalny i lokalny, ma wpływ na skład atmosfery, reguluje obieg wody w przyrodzie, przeciwdziała powodziom, lawinom i osuwiskom, chroni glebę przed erozją i krajobraz przed stepowaniem;
- ▶ **funkcje społeczne** – las kształtuje korzystne warunki zdrowotne i rekreacyjne dla społeczeństwa, wzbogaca rynek pracy, wzmacnia obronność kraju, zapewnia rozwój edukacji ekologicznej społeczeństwa;
- ▶ **funkcje produkcyjne (gospodarcze)** – las dostarcza drewna oraz innych produktów leśnych, zapewnia powtarzalność produkcji, co umożliwia trwałe użytkowanie drewna i surowców niedrzewnych, w tym użytków gospodarki łowieckiej.

Połączenie wszystkich tych funkcji jest możliwe zarówno dzięki doświadczeniu zdobytym przez poprzedników przez setki lat, jak i fachowej wiedzy przekazanej przez ściśle wyspecjalizowane placówki edukacyjne (technika leśna oraz studia leśne).

Na co dzień każdy leśnik musi być specjalistą w różnych zagadnieniach gospodarki leśnej np. z zakresu ochrony, hodowli czy użytkowania.

Działy gospodarki leśnej:

▼ **Hodowla lasu** zajmuje się utrzymaniem lasów już istniejących oraz zalesianiem terenów dotychczas pozbawionych roślinności leśnej. Nieodzownym etapem hodowli jest konieczność zbioru nasion drzew leśnych, ich odpowiednie przechowanie, siew i produkcja w specjalnych miejscach, zwanych szkółkami leśnymi. Wyprodukowane w szkółce sadzonki są wykorzystywane przy wymienionych wcześniej odnowieniach czy zalesieniach. Następnie przez dziesięciolecia są pielęgnowane zgodnie ze sztuką leśną.

Kwaterna sosny zwyczajnej na szkółce leśnej Miranowo

foto: C. Stachowiak

Młody Bielek w Leśnictwie Karzec

▲ **Ochrona przyrody** to dla wszystkich pracowników lasów prowadzenie racjonalnej i proekologicznej gospodarki leśnej każdego dnia. To troska o szczególnie cenne obszary takie jak np.: obszary Natura 2000, rezerваты przyrody, pomniki przyrody.

▲ **Gospodarka łowiecka** jest działem, w ramach którego pracownicy szczególną troską otaczają zwierzęta. Dobre warunki bytowania zwierzęcy oraz działania mające na celu powrót do naszych ekosystemów gatunków rzadkich jest myślą przewodnią gospodarki łowieckiej. Wszystkie osoby zainteresowane zgłębieniem tajników pracy leśnika zapraszamy do Izby Leśnej przy siedzibie Nadleśnictwa Piaski.

■ **Ochrona lasu** zapewnia utrzymanie stanu sanitarnego lasu na wysokim poziomie. Głównym zadaniem jest usuwanie źródeł zagrożeń, ale również doskonalenie ich diagnostyki i działań profilaktycznych, które zwiększają różnorodność biologiczną lasu, która to z kolei podnosi jego naturalną odporność na czynniki szkodliwotwórcze (huragan, powódź, pożar) mogące być źródłem zagrożeń.

■ **Urządzenie lasu** to całokształt prac związanych z planowaniem wszystkich działań na okres dziesięciu lat. Sporządzony Plan Urządzenia Lasu jest następnie podstawowym dokumentem w codziennej pracy leśnika.

▶ Użytkowanie

lasu to działalność związana z korzystaniem z zasobów lasu. Leśnicy na podstawie decyzji ministra mają za zadanie pozyskiwać dary lasu – drewno oraz umożliwiać społeczeństwu wypoczynek na łonie natury oraz korzystanie z dobrodziejstw lasu, takich jak owoce leśne (maliny, jeżyny, poziomki) i grzyby.

Ścinka drzewa harvesterem

Manipulacja surowca harvesterem

foto: M. Rybacki (kZ)

PO OPAŁ W LAS!

Nadchodząca piękna, złota jesień przypomina nam także o zbliżającym się sezonie grzewczym.

Bardzo często wybieramy drewno jako materiał opalowy ze względu na jego szeroką dostępność. Jest to jeden z surowców odnawialnych, a w procesie jego spalania powstaje mało popiołu.

W Nadleśnictwie Piaski sprzedają drewna opałowe odbywa się w każdym leśnictwie. Najlepiej wybrać się do leśniczówki znajdującej się najbliżej naszego miejsca zamieszkania, wówczas koszty przewozu mogą zostać zminimalizowane.

Kontakty do leśniczycy można znaleźć na stronie internetowej Nadleśnictwa Piaski www.piaski.poznan.lasy.gov.pl w zakładce KONTAKT.

Na stronie znajdują się także cennik na drewno opałowe. Warto zauważyć, iż ceny podawane są za 1 metr sześcienny (1m³). W mowie potocznej zwykle posługujemy się terminologią „metr” – mając na uwadze metr przestrzenny (1mp), czyli to co widzimy na gruncie, w wymiarze 1m długości x 1 metr szerokości x 1 metr wysokości. Tymczasem leśnicy, chcąc sprzedać samo drewno, bez powietrza, które przecież znajduje się w takim stosie, stosują tzw. przelicznik w wysokości 0,65.

Zatem 1mp (metr przestrzenny) = 0,65 m³ (metra sześciennego).

Ceny różnicowane są w zależności od gatunku drewna. Przykładowo za 1m³ sosny S4 (czyli opałowego) zapłacimy 129,60 zł,

Potupane drewno opałowe

fol. K. Mazurek

cenniejsze drewno dębowe, grabowe czy akacjowe – wartość za 1 m³ wynosi 172,80 zł.

Warto przeliczyć te ceny na metr przestrzenny drewna opałowego otrzymując wówczas cenę za metr na gruncie:

sortyment	Cena za 1 m ³	Cena za 1mp
sosna	129,60	84,24
dąb, grab, akacja	172,80	112,32
brzoza	162,00	105,30
topola, lipa	124,20	80,73

Pamiętajmy, aby drewno opałowe przechowywać w suchym miejscu, o możliwie największej wentylacji. Z całą pewnością zapobiegnie to procesowi gnilnemu. Zwiększy także jego walory grzewcze, gdyż drewno wyschnięte charakteryzuje się wyższą energią spalania. Właśnie wilgotność drewna ma decydującą rolę w określeniu jego wartości grzewczej. Przykładowo jeden metr przestrzenny świeżo ściętego graba musi oddać około 350 l wody, aby jego wartość energetyczna przy spalaniu była najwyższa.

Aby zatem uzyskać materiał opalowy najwyższej jakości, już teraz warto zabezpieczyć odpowiednią ilość drewna na kolejny sezon grzewczy.

Agnieszka Woźniak

Zbieranie grzybów w naszym kraju jest tradycją kultywowaną od lat, którą nie pamięta rodzinnych wyjść do lasu w poszukiwaniu jednych z najsmaczniejszych jego darów. Nasza tradycja wiąże się z łatwością dostępu do terenów leśnych, których w Polsce nie brakuje oraz możliwością zbierania grzybów bez większych ograniczeń. Wiedza na temat co, jak i gdzie zbierać jest przekazywana z pokolenia na pokolenie, ale czy ta wiedza wystarcza? Czy wiemy, co to właściwie jest grzyb?

Czubek góry

Wchodząc w leśne gęstwiny mało kto zdaje sobie sprawę, że to co najważniejsze jest niewidoczne i ukryte pod glebą. Chodząc pośród drzew stąpamy po niezliczonej ilości strzępek grzybni, połączonych w sieć rozciągniętą pod całym lasem. Grzybnia ta, napotykać na swej drodze korzenie drzew i krzewów wnika do ich wnętrza lub oplata je tworząc mikoryzę. Mikoryza jest zjawiskiem polegającym na symbiozie korzeni z grzybem, związek ten przynosi korzyści obu stronom. Grzyby zaopatrują się w związki organiczne pochodzące od roślin, a w zamian drzewa i krzewy pobierają związki mineralne. To co interesuje każdego grzybiarza jest tylko czubkiem góry lodowej wystającym nad powierzchnię gleby, fachowo nazywanym owocnikiem.

Niepozorne i niebezpieczne

Wspomniany wcześniej owocnik, znaleziony w leśnej ściółce zawsze sprawia radość jego znalazcy, lecz zanim nasza zdobycz trafi do koszyka musimy upewnić się czy jest to grzyb,

Dary naszych lasów...

który nam nie zaszkodzi.

Wystarczy trzymać się kilku prostych zasad, a unikniemy spotkania

z śmiertelnie trującymi grzybami. Najważniejsze - jeśli nie mamy 100% pewności, że grzyb jest jadalny to po prostu go nie zbieramy, nasze lasy są obfite w mnóstwo gatunków smacznych grzybów, lecz wiele z nich ma trujących braci bliźniaków, których rozpoznać i odróżnić wcale nie jest łatwo. Niestety co roku dochodzi do pomyłek, które bardzo często kończą się śmiercią. Uwagę musimy zachować nawet po znalezieniu grzyba jadalnego. Grzyby uszkodzone, nad-

psute oraz stare lepiej zostawić w lesie do naturalnego rozkładu, gdyż mogą nie być już smaczne. Pamiętajmy też o ich odpowiednim przechowywaniu, nawet piękne prawdziwki przechowywane w foliowej torbie lub plastikowym wiaderku mogą ulec zaporzeniu, a następnie wydzielać toksyny, co w efekcie może przysporzyć nam problemów. Najlepszym rozwiązaniem jest przewiewny, wiklinowy koszyk.

Jak zbierać

Kiedy uda nam się znaleźć wymarzony okaz, musimy w odpowiedni sposób go zebrać. Istnieją dwie metody stosowane przez grzybiarzy. Pierwsza to wycinanie owocników za pomocą nożyka, najczęściej stosowana kiedy trafi nam się

większy grzyb, pamiętajmy aby przy tej czynności dokładnie odgarnąć ściółkę i wycinać jak najmniej ale tak by nie uszkodzić grzybni. Zawsze należy pamiętać o przykryciu miejsca zebrania by uniknąć uschnięcia grzybni. Druga z metod jest używana częściej przy zbiorze grzybów blaszkowych takich jak kurka czy rydz. Owocniki należy wykrocić z podłoża, uważając by nie uszkodzić trzonu a po wszystkim zakryć grzybnię ściłą. Przy tak wyjętym owocniku łatwiejsze jest rozpoznanie gatunku po wyglądzie trzonu.

Dietetyczne, lecz nie dla każdego

Fakt, że grzyby w 70-90% składają się z wody nie oznacza, że nie

zawierają żadnych ważnych dla człowieka substancji. Mają wiele białka i aminokwasy, których organizm człowieka sam nie wytwarza. Bogate są w potas oraz selen, które zmniejszają ryzyko chorób serca, trzustki czy zapalenia stawów oraz obniżają zbyt wysokie ciśnienie we krwi. Można by powiedzieć, że grzyby mogą być dobrym składnikiem naszej diety - tak, ale wszystko z umiarem. Ze względu na zawartość chityny grzyby są ciężkostrawne, zjedzenie zbyt dużej ilości może wywołać w zależności od organizmu człowieka, uczulenia lub niestrawności. Na takie nieprzyjemności szczególnie narażone są dzieci, ich organizm radzi sobie z trawieniem jeszcze gorzej niż dorosłego człowieka, dlatego lepiej by w ogóle nie spożywały tego typu potraw.

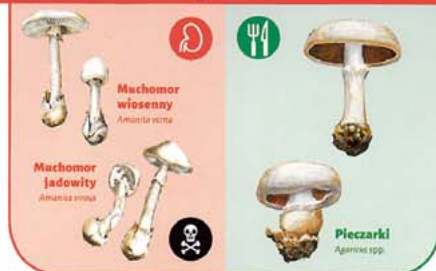
Niejadalne nie znaczy niepotrzebne

Idąc przez las w poszukiwaniu jego smacznych darów, można zauważyć leżące pozostałości rozdeptanych lub kopniętych specjalnie grzybów, które ktoś uznał za niepotrzebne lub przeszkadzające. Nic bardziej mylnego, w leśnym ekosystemie każdy organizm ma swoje miejsce i znaczenie. Grzyby, które nie znaczą dla nas z powodu ich toksyczności, wieku lub wyglądu są niezbędne w przyrodzie i wpływają między innymi na obieg materii. Grzyby, które szkodzą ludziom niekoniecznie muszą być szkodliwe dla zwierząt, na przykład jeleniowate zjadają muchomory aby oczyścić swój układ pokarmowy z pasożytów. Dlatego kiedy widzimy okaz grzyba trującego, pozostawmy go na swoim miejscu i dajmy w ten sposób przykład innym. Bądźmy dobrzy dla lasu.

Tomasz Nawrot

GRZYBY TRUJĄCE i podobne do nich JADALNE

Uszkadzają wątrobę i nerki

Działają na system nerwowy

Działają na przewod pokarmowy

